

יום ג', ט"ז בטבת תשס"ה (28 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע מאין באת...":

בסקירה החודשית של עשורי השנים של המאה ה-20, הגענו כעת לשנות ה-30:

בשנות ה-30 עברה ארץ-ישראל שינויים מפליגים. בראש וראשונה, חל גידול ניכר בהיקף אוכלוסייתה. אם בתחילת העשור היא התקרבה למיליון תושבים, הרי שבסופה של 1939 עלה המספר למיליון וחצי – קרוב ל**שליש** יהודים ושני-שלישים ערבים ואחרים. הגידול באוכלוסיה היהודית היה מרשים עוד יותר. תוך עשור זה שולשה כמעט האוכלוסיה היהודית – מ-160,000 נפש בתחילתו ל-475,000 בסיומו.

עשור זה עמד בסימן שני תהליכים משמעותיים, שהשפיעו בצורה מעמיקה על הארץ במהלכו ואף בשנים שלאחר-מכן. במחציתו הראשונה, לאחר תקופה של דשדוש במקום, **החלה גיאות כלכלית** שהארץ לא ידעה כמותה. בשנים 1933-1935 זרמו לארץ כ-150,000 עולים יהודים, הרבה יותר משהגיעו ב-15 השנים הקודמות. עולים אלה הביאו עמם הון רב, שהושקע בענפי המשק השונים, והביא לפריחה כלכלית מרשימה, ממנה נהנו כל תושבי הארץ, ולא רק היהודים.

יש לראות את העניין הן כשלעצמו והן בהשוואה לנעשה באותן שנים בעולם.

מאז שלהי שנות ה-20, היה המשק העולמי שרוי במשבר ממושך, שראשיתו בנפילת הבורסה בניו-יורק באוקט' 1929. בארה"ב, כמו בארצות המפותחות במערב אירופה, שררו אבטלה ואי-בטחון כלכלי והתפוקות הלאומיות היו בירידה. בגרמניה זירז המשבר הכלכלי את עליית הנאצים לשלטון. צרפת סבלה מאי-יציבות פוליטית כרונית, וגם מדינות נוספות ידעו תהפוכות. לעומתן, נראתה ארץ-ישראל הקטנה כאי של שיגשוג כלכלי ואין ספק כי לפחות חלק מההשקעות זרם אליה מתוך בטחון בעתידה הכלכלי.

התהליך השני קשור להתנגדותם הגוברת של ערביי ארץ-ישראל להתרחבות היישוב היהודי. במחצית הראשונה של העשור, היתה התנגדות זו סמויה ברובה, ולהוציא מקרים של מעשי טרור ורצח נגד יהודים והתפרצות אנטי-בריטית קצרה (אוקט' 1933), נחשבה התקופה לשקטה. **לא כן באשר לשלוש השנים 1936-1939.** בתקופה זו היה "המרד הערבי" בכל תוקפו. הוא כוון נגד היהודים, ומאוחר יותר גם נגד הבריטים. הבריטים ניסו במהלך העשור להחזיק את החבל משני קצותיו ולרצות הן את הערבים והן את היהודים. בתחילת העשור, בעקבות מאורעות תרפ"ט [1929], הם אימצו מדיניות "מאוזנת", שביקשה לצמצם את מחויבותם לתנועה הציונית וליישוב היהודי בארץ, שבאה לידי ביטוי בהצהרת בלפור מ-1917 ובכתב המנדאט ב-1922. הערבים שמחו, והיהודים מחו והפגינו. בסופו של דבר, חזרו בהם הבריטים ממדיניות האיזון ופנו שוב לעבר גישה שאפשר לכנותה "פרו-ציונית".

המדיניות הבריטית כלפי ארץ-ישראל נקבעה בלונדון ובירושלים. בבירת ארץ-ישראל היה ממונה על ביצועה הנציב העליון, שלאישיותו וכוונותיו היה משקל כבד. ברוב שנות ה-30 היה אפשר לראות זאת בעליל. עד 1931 ישב בארמון הנציב בירושלים **ג'ון צ'נסלור**, נציב אדיש עד עוין לעניין היהודי-ציוני. מחליפו, **ארתור ווקופ**, שכיהן כנציב

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ג', ט"ז בטבת תשס"ה (28 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

עליון משלהי 1931 עד תחילת 1938, גילה אהדה יתרה ליישוב היהודי ולצרכיו, לרבות הענקת כמות גדולה מבעבר של רשיונות כניסה לעולים. [ספר המאה] {ההמשך, בע"ה, מחר...}

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שלישי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל